

Poznań, 25 maja 2015 r.

Autoreferat

1. IMIĘ I NAZWISKO

Marek Rewizorski

2. POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE/ARTYSTYCZNE – Z PODANIEM NAZWY, MIEJSCA I ROKU ICH UZYSKANIA ORAZ TYTUŁU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

W 2003 roku ukończyłem studia na kierunku politologia na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (specjalność: stosunki międzynarodowe). Tytuł zawodowy magistra uzyskałem 27 marca 2003 roku. Wysoko oceniona praca magisterska zatytułowana „Kraje triady w procesie globalizacji współczesnej gospodarki światowej” została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Zdzisława Puśleckiego. Zainteresowania badawcze rozwijane na seminarium magisterskim koncentrowały się na problematyce globalizacji, typologii podmiotów gospodarki światowej, procesów integracji ekonomicznej i regionalizacji oraz włączania poszczególnych gospodarek narodowych państw zachodnich w ramy gospodarki światowej. W późniejszych latach tematyka ta była rozwijana przeze mnie w pracy nad dysertacją doktorską, w której zająłem się funkcjonowaniem Światowej Organizacji Handlu.

W 2004 roku ukończyłem studia na kierunku prawo na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (specjalność: prawo cywilne materialne). Tytuł zawodowy magistra uzyskałem 10 lutego 2004 roku. Praca magisterska zatytułowana „Sytuacja prawna kontrahentów umowy przedwstępnej” została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Adama Olejniczaka. W wysoko ocenionej pracy skupiłem się nie tylko na relacji między umową przedwstępną a umową przyrzeczoną, ale podjąłem temat charakteru odpowiedzialności z tytułu niewykonania zobowiązań

912 1

wskazując na rozwiązania *de lege ferenda* w zakresie słabszego oraz silniejszego skutku *pactum de contrahendo*.

Studia w zakresie nauk o polityce oraz prawa w dużej mierze ukształtowały mnie jako przyszłego badacza, a także uzmysłowiły potrzebę ciągłego poszerzania wiedzy.

W latach 2006 - 2008 uczęszczałem na czterosemestralne studia podyplomowe w zakresie politologii i historii najnowszej w Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa (obecnie Collegium Da Vinci) w Poznaniu. Trwające dwa lata kursy traktowałem jako przygotowanie do pracy naukowej zwłaszcza, że wiele miejsca poświęcano metodologii nauk humanistycznych, źródłoznawstwu, socjologii wiedzy i pracy z tekstem.

Od 2007 roku uczęszczałem na seminarium doktorskie prowadzone w Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu przez prof. dr hab. Piotra Kalkę. Jesienią 2009 roku ukończyłem dysertację doktorską zatytułowaną „Światowa Organizacja Handlu w procesie globalizacji gospodarki światowej”. Materiały do rozprawy zbierałem nie tylko w bibliotekach polskich, ale także brytyjskich, ze względu zamieszkiwanie przeze mnie w Wielkiej Brytanii w latach 2005-2007. W szczególności prowadząc kwerendę korzystałem z zasobów Uniwersytetu Wschodniej Anglii w Norwich, a także bibliotek w Londynie, Watfordzie i St. Albans. W pracy doktorskiej kontynuowałem i rozwijałem zainteresowanie funkcjonowaniem gospodarki światowej i międzynarodowych organizacji gospodarczych, które zostało „zaszczepione” w czasie seminariów prowadzonych przez prof. Puśleckiego. Obrona dysertacji doktorskiej miała miejsce w Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im Adama Mickiewicza w Poznaniu w dniu 22 marca 2010 roku. Recenzentami rozprawy byli prof. dr hab. Tomasz Budnikowski (Instytut Zachodni w Poznaniu), prof. dr hab. Henryk Salmonowicz (Akademia Morska w Szczecinie), prof. UAM dr hab. Maciej Walkowski. Przedłożona praca została bardzo dobrze oceniona oraz zaakceptowana zarówno przez recenzentów, jak i członków Rady. Tym samym uzyskałem stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Właściwa uchwała Rady Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu została podjęta 12 kwietnia 2010 roku.

MR 2

3. INFORMACJE O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH/ARTYSTYCZNYCH

Od 1. listopada 2008 roku do 30. września 2014 roku byłem zatrudniony w pełnym wymiarze godzin przez Instytut Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych (obecnie Wydział Humanistyczny) Politechniki Koszalińskiej, gdzie w latach 2008-2010 pracowałem jako asystent, a następnie jako adiunkt. Jednocześnie 1 października 2011 roku rozpocząłem pracę w charakterze adiunkta w pełnym wymiarze godzin w Instytucie Historii i Politologii Akademii Pomorskiej w Słupsku. Jest to moje aktualne miejsce pracy. W ramach powierzonych mi obowiązków pełnię zadania o charakterze naukowym i dydaktycznym, a także administracyjnym. Jestem opiekunem naukowym studentów trzeciego roku politologii.

4. WSKAZANIE OSIĄGNIĘCIA WYNIKAJĄCEGO Z ART. 16 UST. 2 USTAWY Z DNIA 14 MARCA 2003 R. O STOPNIACH NAUKOWYCH I TYTULE NAUKOWYM ORAZ O STOPNIACH I TYTULE W ZAKRESIE SZTUKI (Dz. U. NR 65, POZ. 595 ZE ZM.):

Zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki, jako główne osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego wskazuję cykl publikacji „G20 i organizacje międzynarodowe w obliczu wyłaniania się globalnego zarządzania”. Częściami składowymi ww. osiągnięcia są monografia pt. *Agora interesów. G20 i wyłanianie się globalnego zarządzania*, która ukazała się w 2015 roku nakładem wydawnictwa Difin jak również 30 pozostałych publikacji poświęconych podmiotowym i przedmiotowym aspektom uczestnictwa wybranych organizacji międzynarodowych (tj. Światowej Organizacji Handlu – WTO oraz Unii Europejskiej – UE), a także G20 (przy uwzględnieniu G7/8) w kreowaniu globalnego zarządzania.

a) Tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

G20 i organizacje międzynarodowe w obliczu wyłaniania się globalnego zarządzania

b) Autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Na dorobek naukowy w ramach przedstawionego osiągnięcia naukowego składa się 31. publikacji, w tym:

- trzy monografie w języku polskim;
- jedna monografia w języku angielskim, wydana w prestiżowym niemieckim wydawnictwie Logos;
- dwie redakcje prac zbiorowych w języku polskim;
- dwa tomy wyboru źródeł z opracowaniem (oba w języku angielskim);
- sześć rozdziałów w pracach zbiorowych;
- szesnaście artykułów w czasopismach naukowych;
- jedna ekspertyza (w języku angielskim).

Szczegółowy wykaz publikacji składających się na osiągnięcie naukowe:

Monografie w języku polskim

- *Agora interesów. G20 i wyłanianie się globalnego zarządzania*, Difin, Warszawa 2015.
- *System instytucjonalny Unii Europejskiej po traktacie z Lizbony. Aspekty polityczne i prawne*, Difin, Warszawa 2012. Mój udział szacuje na 50% (por. załączone oświadczenie współautora).
- *WTO i gospodarka światowa w dobie globalizacji*, Wydawnictwo Naukowe Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2011.

Monografie w języku angielskim

- *From Washington to St. Petersburg. Development of the G20 as a New Centre of Global Governance*, Logos Verlag, Berlin 2014.

Redakcje prac zbiorowych w języku polskim

- *Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania*, Elipsa, Warszawa 2015.
- *Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych*, Difin, Warszawa 2011.

JLR

Wybory źródeł

- *The WTO Legal System: Volume 2 The Uruguay Round Agreements*, Offset, Kołobrzeg 2011.
- *The WTO Legal System: Volume 1 The WTO legal texts and political declarations*, Offset, Kołobrzeg 2010.

Rozdziały w pracach zbiorowych

- *Instytucje międzynarodowe i globalne zarządzanie – próba charakterystyki*, w: *Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania*, M. Rewizorski (red.), Elipsa, Warszawa 2015, ss. 15-40.
- *G8, G20 i kształtowanie się globalnego zarządzania*, w: *Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania*, M. Rewizorski (red.), Elipsa, Warszawa 2015, ss. 216-238.
- *G8 i G20 jako komitety sterujące globalnym zarządzaniem energetycznym*, w: *Europejski wymiar bezpieczeństwa energetycznego, a ochrona środowiska*, P. Kwiatkiewicz, R. Szczerbowski (red.), Poznań 2014, ss. 671-681.
- *Wpływ Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji na ograniczenie skutków kryzysu społeczno-gospodarczego w państwach Unii Europejskiej*, w: *Innowacje w polityce społecznej XXI wieku. Przedsiębiorczość, zmiana, rozwój, polityka socjalna*, E. Trafiałek (red.), Katowice 2014, ss. 115-137.
- *Unia Europejska jako uczestnik stosunków międzynarodowych*, w: *Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych*, M. Rewizorski (red.), Difin, Warszawa 2011, ss. 13-42.
- *Future of the EU's maritime transport in the context of the WTO trade negotiations*, w: *Porty i żegluga morska na rynku transportowym Unii Europejskiej. Funkcjonowanie. Rozwój. Ekologia*, J. Salmonowicz (red.), Szczecin 2011, ss. 87-107.

Artykuły w czasopismach naukowych

- *Rola rynku w kształtowaniu się zarządzania globalnego*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2014, Nr 2, ss. 21-38.
- *From G7 to L20: Global Governance Evolution*, „Przegląd Zachodni” 2013, Nr II, ss. 209-225. (artykuł w j. angielskim wydany w numerze specjalnym Przeglądu Zachodniego w ramach grantu MNiSW Index Plus).
- *G-8 czy G-8,5? Uwagi na temat uczestnictwa Unii Europejskiej w grupie ośmiu*, „Rocznik Integracji Europejskiej” 2013, Nr 7, ss. 75-96.
- *Revolt Against the West? Asian Visions of Global Governance*, „International Relations and Diplomacy” 2013, Vol. 1, No 1, ss. 67-75.
- *Wzrost udziału państw azjatyckich w globalnym zarządzaniu gospodarczym*, „Sprawy Międzynarodowe” 2013, Nr 2, ss. 69-87.
- *Zasady systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej*, „Studia Europejskie” 2013, Nr 1(65), ss. 29-49.
- *Od G-7 do L-20 - ewolucja zarządzania na poziomie globalnym*, „Przegląd Zachodni” 2012, Nr 4, ss. 225-243.
- *Stosunki Polska-GATT w latach 1947-1967*, „Studia Polityczne” 2012, Nr 30, ss. 7-28.
- *Podmiotowość Prawnomiędzynarodowa Wspólnot Europejskich oraz Unii Europejskiej*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne” 2011, nr 1, ss. 45-64.
- *Polityczne i prawne aspekty uczestnictwa Unii Europejskiej w daubańskiej rundzie rokowań handlowych Światowej Organizacji Handlu*, „Politeja” 2011, Nr 17, ss. 239-257.
- *Polityczne i gospodarcze aspekty przystąpienia Rosji do WTO*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2011, nr 3, ss. 85-108.
- *Globalizacja i jej przeciwnicy*, „Przegląd Politologiczny” 2011, nr 1, ss. 49-63.
- *Główne założenia procesu globalizacji we współczesnym świecie*, „Studia Gdańskie” 2010, Tom XXVII, ss. 265-284.
- *Rywalizacja i współpraca pomiędzy USA a Unia Europejską na forum WTO*, „Przegląd Zachodni” 2010, nr 1, ss. 226-240.
- *Rola Unii Europejskiej w budowie nowego ładu międzynarodowego – stan obecny i perspektywy*, „Rocznik Integracji Europejskiej”, 2010, nr 4, ss. 137-153.
- *Korzyści i zagrożenia wynikające z globalizacji dla światowego ładu gospodarczego*, „Przegląd Zachodni” 2010, nr 4, ss. 49-63.

Ekspertyzy

- *The Political Playground: The G20 St. Petersburg Summit in the Polish Media*, G20 Research Group, University of Toronto, 14 July 2014, <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/140715-rewizorski.html>

c) Omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Wybór tematyki głównego osiągnięcia naukowego w okresie 2010-2015 wynika przede wszystkim z moich dotychczasowych zainteresowań oraz doświadczeń badawczych.

W pierwszym etapie realizacji głównego celu naukowego (lata 2010-2012) szczególnie dużo uwagi poświęciłem analizie wpływu międzynarodowych ugrupowań integracyjnych i organizacji gospodarczych na rozwój gospodarki światowej, ukazaniu korzyści i zagrożeń wynikających z globalizacji dla światowego ładu gospodarczego, zobrazowaniu uwarunkowań i perspektyw rozwoju wybranych organizacji międzynarodowych a także wpływowi tych ostatnich na funkcjonowanie państw. Mówiąc o „organizacjach międzynarodowych” mam na myśli przede wszystkim Światową Organizację Handlu (WTO) oraz Unię Europejską (UE), których funkcjonowaniu w środowisku międzynarodowym poświęciłem znakomitą większość publikacji.

Punktem wyjścia w badaniach prowadzonych przeze mnie po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce był proces zintensyfikowania międzynarodowych procesów integracyjnych w sferze gospodarczej. Przeobrażenia światowego systemu politycznego oraz gospodarczego nasiliły się zwłaszcza w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. W okresie tym nastąpiło przyspieszenie zmian w gospodarce światowej, rozumianej w dużym uproszczeniu jako system trwałych powiązań gospodarczych między państwami, obejmujących swym zasięgiem cały świat. W badaniach zwróciłem uwagę na związek wspomnianego przyspieszenia z procesem globalizacji, oddziałującej na gospodarki narodowe, a przez to też gospodarkę światową, której obecny etap rozwoju charakteryzuje się w szczególności: zwiększeniem integracji rynków finansowych, wzrostem udziału usług w handlu międzynarodowym, rozwojem handlu wewnątrzgałęziowego, ekspansją przedsiębiorstw trans- i wielonarodowych oraz znaczącą rolą niewielkich państw, posiadających wysoki stosunek obrotów handlu zagranicznego do PKB (*WTO i gospodarka światowa w dobie globalizacji, Główne założenia procesu globalizacji we współczesnym świecie*). W sferze rozwoju gospodarczego poszczególnych państw widoczne jest zmniejszanie się przewagi w handlu zagranicznym między państwami najwyżej rozwiniętymi, a grupą BRICS (Brazylia, Chiny, Indie, Rosja, Republika Południowej Afryki) i Meksykiem, oraz zwiększanie się rozwarstwienia między państwami

bogatymi a najslabiej rozwiniętymi (*least developed countries* - LDC). Zrozumienie istoty tych przeobrażeń uznałem za bardzo istotne w sytuacji, w której globalizacja nie jest układem statycznym, ale procesem, którego osią jest integracja rynków, państw i technologii, dzięki której jednostki, przedsiębiorstwa, państwa mogą docierać do świata szerzej, szybciej, taniej i głębiej (*Korzyści i zagrożenia wynikające z globalizacji dla światowego ładu gospodarczego, Globalizacja i jej przeciwnicy*) Postępy globalizacji niosą zatem ze sobą konieczność postrzegania gospodarki światowej jako nowego porządku, w którym pojawiają się nowe rynki i związane z nimi zagadnienia handlowe, jak również nowe podmioty (aktorzy) – korporacje transnarodowe, regionalne ugrupowania gospodarcze oraz międzynarodowe organizacje ekonomiczne (*Polityczne i gospodarcze aspekty przystąpienia Rosji do WTO, Polityczne i prawne aspekty uczestnictwa Unii Europejskiej w dauhaiskiej rundzie rokowań handlowych Światowej Organizacji Handlu*). Podmioty te działają jednocześnie na wielu płaszczyznach. Korzystają przy tym z postępującej od kilkudziesięciu lat transformacji stosunków międzynarodowych, która implikuje zmianę podstawowych kierunków działania współczesnych państw, do niedawna niekwestionowanych liderów wśród podmiotów gospodarki światowej (*Future of the EU's maritime transport in the context of the WTO trade negotiations*). Wiele wskazuje na to, że państwa zostały „zmuszone” do rezygnacji z posługiwania się terminami takimi jak „jednobiegowość”, „hegemonia” na rzecz utrzymywania wielostronnych relacji z wielu podmiotami. Towarzyszy temu fakt, że globalizacja jest wciąż procesem niekompletnym. Podczas gdy gospodarkę już na obecnym etapie można uznać za globalną, o tyle prawo, polityka, społeczeństwa są wciąż związane ideą państwa. Obecnie, w warunkach globalizacji, do której aspektów należą m.in. internacjonalizacja, liberalizacja, uniwersalizacja, glokalizacja, czy deterytorializacja – państwowocentryczna wizja stosunków międzynarodowych ulega transformacji. Rośnie znaczenie podmiotów niepaństwowych, spośród których na znaczeniu zyskują zwłaszcza organizacje pozarządowe, korporacje transnarodowe, a także organizacje międzynarodowe pokroju Światowej Organizacji Handlu (*World Trade Organization – WTO*), a od 2009 roku, po wejściu w życie traktatu lizbońskiego także Unia Europejska (*Unia Europejska w stosunkach międzynarodowych, WTO Legal System 1 i 2, Rola Unii Europejskiej w budowie nowego ładu międzynarodowego – stan obecny i perspektywy, Podmiotowość Prawnomiędzynarodowa Wspólnot Europejskich oraz Unii Europejskiej*).

W drugim etapie realizacji głównego celu naukowego (lata 2012-2015) zwróciłem uwagę na współwystępowanie szeregu zjawisk, procesów i oddziaływań, zwłaszcza nasilania się procesu globalizacji, wzrostu znaczenia państw spoza zachodniego kręgu kulturowego i kształtowania się nowego ładu międzynarodowego, słowem wyłaniania się „globalnego zarządzania”, fenomenu, który jak dowcipnie zauważył Lawrence S. Finkelstein: „wydaje się być praktycznie wszystkim”¹

¹ L. S. Finkelstein, *What is global governance*, „Global Governance” 1995, No. 1, s. 368.

(*Revolt Against the West? Asian Visions of Global Governance*). Stąd koncentrując się na naturze globalnego zarządzania, wyznaczającym je elementom (globalność, zarządzanie), próbując określić jego główne areny, aktorów i wymiary nawiązałem do mającego już pewną historię zestawu pytań zadanych przez Ronniego Lipschutza, a mianowicie: „kto ustanawia zasady? czyje zasady? jakie zasady? jakiego rodzaju zasady? na jakim poziomie? w jakiej formie? kto decyduje? na jakiej podstawie?”². Wychodząc od hipotezy, zgodnie z którą w odróżnieniu od państwowocentrycznego modelu westfalskiego w świecie postwestfalskim następuje proces „rekonfiguracji anarchiczności środowiska międzynarodowego”, zwróciłem uwagę na rosnącą rolę G20 jako jednego centrów globalnej struktury sieciowej, będącego forum dialogu między państwami a podmiotami niepaństwowymi w zakresie globalnego zarządzania (*Od G-7 do L-20 - ewolucja zarządzania na poziomie globalnym*). W globalnej sieci, której centrum stanowi G20 znajdują się ważne instytucje międzynarodowe – NATO, G8, Unia Europejska, Organizacja Współpracy Islamskiej, Szanghajska Organizacja Współpracy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), Bank Światowy, Światowa Organizacja Handlu, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Natomiast w samej grupie dwudziestu uczestniczą rozwinięte gospodarczo, demokratyczne państwa Zachodu, potęgi wschodzące, a także Unia Europejska (UE). Zarówno Zachód jak również niezachodni członkowie G20 są ponadto uczestnikami innych, pomniejszych sieci o charakterze regionalnym. Poszczególne państwa angażując się w rozmaite układy stanowią zatem łącznik między tym co globalne i regionalne. Innymi słowy, każde państwo aktywne w sieci regionalnej, w której ponadto uczestniczy choćby jeden z członków G20, jest automatycznie włączone w ramy funkcjonowania globalnego *networku* firmowanego przez grupę, nawet jeżeli nie jest członkiem ani nawet uczestnikiem *ad hoc* tego klubu.

Na prowadzenie pierwszych w Polsce badań w całości poświęconych globalnemu zarządzaniu, strukturom Gx (G7/8/20) oraz funkcjonowaniu instytucji międzynarodowych pozwoliło uzyskanie grantu SONATA, przyznanego mi przez Narodowe Centrum Nauki w 2011 roku (była to pierwsza edycja programu). Realizując przez 3 lata projekt zatytułowany „G20 i triada instytucjonalna w systemie *global governance*” starałem się połączyć wcześniejsze ustalenia z nowym programem badań. Koncentrowałem się głównie na gospodarczym i politycznym (w mniejszym zakresie społecznym, por. *Wpływ Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji na ograniczenie skutków kryzysu społeczno-gospodarczego w państwach Unii Europejskiej*) aspekcie procesu globalizacji, a także globalnego zarządzania, które można uznać za „sumę wszystkich instytucji, procesów, i interakcji zachodzących między różnymi podmiotami na wszystkich poziomach systemu politycznego, które charakteryzują się odejściem od hierarchicznego ukształtowania i ukierunkowaniem na rozwiązywanie globalnych problemów, czemu służy zestaw

² R.D. Lipschutz, *From Place to Planet: Local Knowledge and Global Environmental Governance*, “Global Governance” 1997, Vol. 3, s. 83.

sformalizowanych i niesformalizowanych norm i zasad zachowania, których oddziaływanie wywołuje transnarodowe reperkusje”³. Zwróciłem przy tym w szczególności uwagę na rolę Unii Europejskiej, która jako jedyna organizacja międzynarodowa uczestniczy zarówno w G20 jak i G8, działając za pośrednictwem swoich instytucji, głównie Komisji (*System instytucjonalny Unii Europejskiej po traktacie z Lizbony. Aspekty polityczne i prawne*). W jednym z artykułów (*G-8 czy G-8,5? Uwagi na temat uczestnictwa Unii Europejskiej w grupie ośmiu*), wysunąłem hipotezę zgodnie z którą Komisja Europejska, działając początkowo jako instytucja reprezentująca UE w G8 i funkcjonując początkowo w granicach delegacji przyznanej jej przez pryncypałów, tj. państwa członkowskie UE, stopniowo uniezależniała się od ich woli, stając się z quasi-członkiem G8 (stąd G-8,5), doskonale komponującym się przy tym z wymogami operowania w ramach zróżnicowanego środowiska, modyfikowanego nieustannie przez interesy narodowe. Powyższe ustalenia, nawiązujące m.in. do prac Niemanna, Huigens i wykorzystujące model pryncypał-agent (zwłaszcza prace Taylora, Pollacka, Moravcsika, Tallberga, Düra, Elsig) znalazły potwierdzenie w badaniach poświęconych reprezentacji UE w G20, z tą różnicą, że uprawnienia Komisji w tym klubie współpracy międzynarodowej zostały ograniczone przez Radę Europejską, której przewodniczący, wspólnie z przewodniczącym Komisji na mocy nieformalnego porozumienia z 2010 podzielili się obowiązkami. Po utworzeniu G20 w składzie przywódców państw (2008 r.) uczestnictwo w tym gremium UE staje się problematyczne. Daje się bowiem zaobserwować stopniowe zbliżenie stanowisk między Komisją Europejską a państwami E4 (Wielka Brytania, Francja, Niemcy, Włochy), zwłaszcza w zakresie problematyki finansowej, co stanowi odejście od tradycyjnego sojuszu między państwami małymi i średnimi (takimi jak Polska) a Komisją, rozumianego jako blok ograniczający w G8 zakusy największych państw UE. Tendencję tę, którą ukazałem w książce pod moją redakcją pt. *The European Union and the BRICS Complex Relations in the Era of Global Governance* (Springer: Heidelberg 2015, w druku) można wiązać z determinacją Komisji do utrzymania swojej niezależności jako głównej instytucji reprezentującej UE w G20, a także wywierającej wpływ na tworzenie regulacji w zakresie globalnego zarządzania gospodarczego. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że wpływ Unii na kierunek G20 governance będzie ograniczony ze względu na napięte relacje między przewodniczącym Rady Europejskiej i Komisji a także domaganie się przez państwa BRICS zmniejszenia reprezentacji państw europejskich w grupie dwudziestu.

Dążąc do zrealizowania osiągnięcia badawczego w okresie 2010-2015 skupiłem się także na roli i zasadach funkcjonowania WTO jako centrum globalnego reżimu handlowego, a jednocześnie organizacji międzynarodowej, która znajduje się w obszarze oddziaływania G20 jako subcentrum globalnej struktury sieciowej, której ośrodkiem jest grupa dwudziestu jako tzw. globalny komitet

³ Przedstawiona tutaj propozycja definicyjna została sformułowana przeze mnie w książce „Agora interesów. G20 i wyłanianie się globalnego zarządzania”, Difin, Warszawa 2015.

sterujący (*G8 i G20 jako komitety sterujące globalnym zarządzaniem energetycznym*). W moich pracach, wskazywałem na stopniowe rozszerzanie bazy członkowskiej GATT/WTO, co w przypadku państw socjalistycznych następowało już w latach 60. (*Stosunki Polska-GATT w latach 1947-1967*). W trakcie badań zwróciłem między innymi uwagę na stopniową zmianę pozycji WTO (oraz innych międzynarodowych organizacji zwłaszcza Międzynarodowego Funduszu Walutowego – MFW i Banku Światowego – BŚ, zbiorczo określanych jako tzw. triada instytucjonalna) z obdarzonych znaczącą dozą autonomii instytucji stanowiących trzon systemu z Bretton Woods w *de facto* „ciała”, które stały się częściami sieci kreowanej przez G20, rozumianej jako globalny komitet sterujący. Powodem tego stanu rzeczy była m.in. nieadekwatna reakcja MFW na „azjatycki” kryzys finansowy z 1997, która doprowadziła do zmniejszenia zaufania do tej organizacji ze strony gospodarek wschodzących i włączenia tych ostatnich w system Gx, a także brak postępów w rundzie rokowań handlowych z Doha (*Wzrost udziału państw azjatyckich w globalnym zarządzaniu gospodarczym, Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania, G8, G20 i kształtowanie się globalnego zarządzania, w: Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania*).

Zwieńczeniem procesu badawczego były dwie monografie: *From Washington to St. Petersburg. Development of the G20 as a New Centre of Global Governance*, Logos Verlag, Berlin 2014, oraz *Agora interesów. G20 i wylanianie się globalnego zarządzania*, Difin, Warszawa 2015. Drugą z wyżej wymienionych monografii uważam za moje największe dotychczasowe osiągnięcie naukowe. Obie prace powstały one dzięki uczestnictwu w konferencjach w Birmingham, Moskwie i Warszawie (lata 2013-2014) a także konsultacjom z prominentnymi badaczami globalnego zarządzania uczestniczącymi w Europejskim i Brytyjskim Towarzystwie Studiów Międzynarodowych, G20 Research Group, Uniwersytecie Toronto oraz Instytucie Badań nad Organizacjami Międzynarodowymi Narodowego Uniwersytetu Badawczego – Wyższej Szkoły Ekonomiki w Moskwie. Pragnę podkreślić że niniejsze dzieła są pierwszymi polskimi monografiami poświęconymi teoretycznym, konceptualnym oraz prakseologicznym aspektom globalnego zarządzania i wpisują się w szkołę myślenia o G20, której głównymi przedstawicielami są: John Kirton, Andrew Cooper, Alan Alexandroff, Paul Martin, Andrew Crockett, Ann Marie Slaughter, Paola Subacchi, Jo Marie Griesgraber i Marina Larionova. Przedstawiciele tego ujęcia twierdzą, że grupa dwudziestu operuje we własnej domenie jako permanentne centrum międzynarodowej współpracy gospodarczej, finansowej i politycznej. Współpracuje przy tym w największej mierze z G8, WTO, MFW, Bankiem Światowym i UE często wręcz koordynując ich działania. Przeprowadzone przeze mnie badania potwierdzają te założenie. Po pierwsze, G20 ma wyraźnie wytyczone cele, swego rodzaju „misję” do zrealizowania. Za najważniejsze można uznać zwiększenie globalnej stabilności finansowej, zrównoważonego wzrostu, oraz dążenie do sprawiedliwego rozdziału korzyści wynikających z globalizacji (ang. *globalization that benefits for all*). Po drugie, G20 to w istocie kontynuacja i aktualizacja G8 możliwa dzięki poszerzeniu

reprezentacji z 8. do 20. największych gospodarek. Po trzecie, rosnący potencjał G20 bierze się z rezultatów kolejnych spotkań ministerialnych i szczytów na których uzgodnienia zapadają między najważniejszymi 19. państwami pod względem politycznym i gospodarczym wspólnie z UE, MFW i Bankiem Światowym. Uczestnicy grupy skupiają więcej niż 85% światowego PKB, i 65% populacji. Korzystają z usług ekspertów przez co dysponują znaczącymi zasobami wiedzy i doświadczenia. Oparcie działalności G20 na wiedzy umożliwia budowanie wszechstronnej i elastycznej agendy, której rozbudowywanie może przyczynić się w zasadniczy sposób do zmniejszenia podziałów między „globalną Północą” a „globalnym Południem” zwłaszcza w zakresie negocjacji handlowych, spraw środowiskowych, zrównoważonego rozwoju, zagadnień społecznych. Po czwarte, chociaż G20 nie zrealizowała wszystkich celów, które były ustalane na szczytach ministrów i liderów, to w przeciągu kilku lat od powstania grupy rezultaty jej działalności można określić mianem znaczących sukcesów (podobnie uważają zwłaszcza John Kirton i Andrew Cooper). Piątym argumentem przemawiającym za G20 jest uznanie tego forum za odpowiedź na wzmagający się proces globalizacji. Kolejne szczyty grupy mogą być poświęcone bądź to specyficznym problemom, bądź to rozwijaniu szerokiej agendy. G20 nawet na niższym poziomie, ministrów finansów, może z powodzeniem funkcjonować jako struktura sieciowa mająca na celu ograniczanie rozprzestrzeniania się kryzysów finansowych w przyszłości. Argument ten zyskał na sile zwłaszcza po utworzeniu G20 na poziomie liderów (2008). Wiąże się z nim założenie, że ze względu na rozrost agendy G20 i rozbieżne interesy jej członków, struktura ta w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania będzie wykorzystywać G8 jako komitet wykonawczy. Sama zaś G20 zamieni się w rodzaj zgromadzenia czy też agory, na której rozstrzygane będą różnorodne kwestie polityczne i gospodarcze. Przyjęcie tego założenia powoduje, że konieczna będzie bliska współpraca między G20 i G8, gdzie ta ostatnia grupa może pełnić rolę katalizatora wyznaczającego innowacyjne ścieżki działania G20 transformowanego z komitetu kryzysowego w nowy, bardziej kompleksowy komitet sterujący.

W monografii *Agora interesów. G20 i wyłanianie się globalnego zarządzania*, będącej zwieńczeniem moich dotychczasowych badań, została potwierdzona została hipoteza, zgodnie z którą G20 na poziomie przywódców państw w latach 2008–2010 stała się ośrodkiem współpracy gospodarczej w skali globalnej, działa coraz skuteczniej i wykracza poza rolę „komitetu antykryzysowego”. Pełniąc funkcję jednego z najważniejszych centrów globalnej struktury sieciowej, będącego forum dialogu między państwami i podmiotami niepaństwowymi w zakresie globalnego zarządzania, koordynuje, a niekiedy moderuje funkcjonowanie organizacji międzynarodowych na czele z G8, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Bankiem Światowym, Światową Organizacją Handlu, Unią Europejską, Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. G20 jako jedna z najważniejszych instytucji globalnego zarządzania znajduje się w centrum debaty na temat sposobów kierowania wspólnymi sprawami w celu radzenia sobie ze zjawiskami i procesami, które zagrażają państwom, gospodarkom, społeczeństwom i

jednostkom. Działalność tego globalnego komitetu sterującego wpisuje się w „trójwymiarowość” *global governance* jako fenomenu przejawiającego się w trzech wymiarach: proceduralnym, strukturalnym i funkcjonalnym. Pierwszy z nich, proceduralny, obejmuje zachowania rozmaitych państwowych i niepaństwowych podmiotów oraz narzędzia służące im do osiągnięcia złożonych celów. W wymiarze strukturalnym wspomniany fenomen wskazuje na architekturę *governance* składającą się z norm, zasad, sieci, układów podmiotów uczestniczących, a także bardziej lub mniej sformalizowanych powiązań pomiędzy rozmaitymi dziedzinami, które zostają poddane regulacji. W wymiarze funkcjonalnym globalne zarządzanie wskazuje na dwie zasadnicze funkcje, które wynikają z porozumień zawieranych między jego aktorami. Pierwszą z nich jest implementacja polityk i zaspokajanie różnorodnych potrzeb, drugą natomiast konstruowanie zasad i tworzenie polityk. Trzy wspomniane wymiary pozwalają spojrzeć na globalne zarządzanie jako na „konceptualną agorę”, na której zachodzą procesy transnarodowego, socjopolitycznego sterowania. Proceduralne, strukturalne i funkcjonalne sterowanie czy też zarządzanie zachodzi ponad granicami państw, chociaż same państwa są jego podstawowym i nieodzownym podmiotem.

G20 stanowi próbę urzeczywistnienia owej „konceptualnej agory”, nadania wielu procesem, oddziaływaniom, interakcjom realnego charakteru. Grupa ta, która krystalizowała się w latach 2008–2010, w dobie największego załamania finansowego od lat 30. ubiegłego wieku, jawi się jako globalna agora interesów, swoisty, bo niematerialny, plac w centrum globalnej wioski, na którym bardziej lub mniej demokratyczne państwa, mające jednak równe prawa, tak jak pełnoprawni obywatele ponad dwa tysiące lat temu w Atenach, zbierają się, żeby decydować o sprawach daleko wykraczających poza nich samych. Budzi to rozliczne wątpliwości i pretensje ze strony „wykluczonych”, którzy nie będąc pozbawieni racji, pytają o to, czy garstka „systemowo istotnych” państw może decydować o pozostałych, czy nie jest to forma „apartheidu” gospodarczego i politycznego, czy taka formuła planetarnego decydowania o sprawach wielkiej wagi jest efektywna i jaką rolę w grupie odgrywają poszczególne państwa. Zastosowanie przeze mnie w przedstawianej monografii rozmaitych ujęć teoretycznych, a nade wszystko modelu G20 *governance* jako narzędzia pozwalającego zanalizować działanie grupy, umożliwia w większej mierze niż dotychczas zrozumieć złożone interesy uczestników G20. Ich przeplatanie się wpływa na kształt modelu G20 *governance*, funkcjonowanie bowiem grupy stanowi wypadkową działań państw, płynnych i nietrwałych koalicji, które zawiązują, a także zespołu założeń, zgodnie z którymi: (1) każdy członek G20 będzie sprawował przewodnictwo w grupie; (2) każdy jej uczestnik może wedle uznania udzielić poparcia danemu stanowisku lub się przeciwstawić; (3) koalicje zależne są od omawianej kwestii; (4) nawet najpotężniejszy uczestnik G20 musi uznać i dostosować się do kolektywnych rozstrzygnięć zapadających na kolejnych szczytach. Poszczególne państwa grupy, akceptując te ograniczenia, nie mogą swobodnie narzucać swojej woli nawet w tych dziedzinach, w których dysponują dużą ilością zasobów. Zamiast tego zwykle szukają poparcia i budują szerokie, choć

nietrwale koalicje, starają się zbierać poparcie w grupach roboczych, przedkładać propozycje, akcentować problematykę, która ma dla nich szczególne znaczenie.

W tym zakresie duże znaczenie ma pierwszy z wymiarów G20 governance – **wewnętrzne (krajowe) zarządzanie polityczne**. Przejawia się w prestiżu związanym z organizacją szczytu grupy, a także w samym w niej uczestnictwie, jako kwestiami będącymi przedmiotem dyskusji i zainteresowania w państwie wyznaczonym na gospodarza. Przeprowadzona analiza szczytów przywódców G20 wskazuje, że korzystne zaprezentowanie się gospodarza prowadzi do okresowego wzrostu poparcia, które odzwierciedlają sondaże. Ma ono jednak krótkotrwały charakter, co prowadzi do wniosku, że politycy chcący zdyskontować sukces szczytu powinni czynić to jak najszybciej, najlepiej w okresie 2–3 miesięcy od zakończenia spotkania liderów G20. Bardzo ważne jest przy tym przygotowanie odpowiedniej oprawy medialnej wydarzenia i nagłośnienie go w poczytnych, głównie anglojęzycznych dziennikach o globalnym zasięgu. Niejako „przy okazji” dane państwo może kształtować swój image. Przykładem jest szczyt w Pittsburghu, nowoczesnym, choć stosunkowo niedużym mieście, które dzięki rozsądnej polityce budżetowej i przyciąganiu firm z branży nowoczesnych technologii stało się wizytówką USA. Dokonana tam proklamacja G20 jako głównego forum międzynarodowej współpracy gospodarczej wzmocniła pozycję międzynarodową gospodarza szczytu, umocniła notowania przywódców poszczególnych państw, a nade wszystko stanowiła mocny przekaz skierowany do społeczności międzynarodowej o tym, że G20 jest „czymś więcej” niż tylko komitetem ds. walki z kryzysem finansowym. Podobnie było w przypadku Korei Południowej, która realizując strategię *Korea Initiative*, z dużym sukcesem odegrała rolę mediatora między państwami rozwiniętymi a rozwijającymi się, udowadniając tym samym, że G20 to „coś więcej” niż anglofońska koalicja będąca rozbudowaną wersją G8.

Drugim wymiarem G20 governance jest **deliberacja**. Można zauważyć, że w deklaracjach i komunikatach wydawanych na koniec obrad uwidoczniła się tendencja do coraz bardziej szczegółowego i rozbudowanego regulowania wybranych obszarów. Zróżnicowane interesy poszczególnych państw członkowskich G20, które niechętnie decydują się na kompromis, prowadzą do zwiększenia objętości dokumentów. Analiza ilościowa pozwala przyjąć, że w latach 2008–2010 średnio w dokumentach końcowych z pięciu charakteryzowanych szczytów G20 zamieszczano 7918 słów. O ile w dokumentach końcowych ze szczytu w Waszyngtonie (2008) zapisano 3667 słów, o tyle w Toronto (2010) zapisano ich 3 razy więcej – 11 078. Należy też zauważyć, że zazwyczaj podczas szczytów ustala się treść dwóch lub trzech dokumentów. Zwykle są nimi deklaracje liderów i plany działania. Zwiększająca się „produkcja” przez G20 dokumentów roztrząsających rozmaite zagadnienia jest podstawą zarzutu, jakoby grupa była „klubem gadających głów” (*talking shop*), podobnie jak G8, uważana coraz częściej za forum mało przydatne. Nie dość na tym – negatywnie na deliberację w G20 wpływa zbyt duża liczba uczestników dyskusji. Normą staje się, że przy stole obrad znajduje się 40. i więcej interlokutorów, co sprawia, że bezpośrednia

komunikacja między nimi staje się bardzo utrudniona. Trudności komunikacyjne pogłębia napięty terminarz spotkań ograniczony 24-godzinny czas trwania obrad. Od szczytu w Pittsburghu (2009), na którym jednocześnie deliberowały aż 54 osoby, można mówić o uwidocznieniu się syndromu TMPT (*too many people at the table*). Najprościej mówiąc, polega on na tym, że rozmieszczenie zbyt wielu interlokutorów w jednym miejscu i czasie prowadzi często do usztywnienia poszczególnych stanowisk, ograniczając tym samym możliwość osiągnięcia porozumienia. Pogłębiający się na kolejnych szczytach syndrom TMPT stanowi coraz poważniejsze zagrożenie dla wewnętrznej spójności G20. Można przyjąć, że „wewnętrzne” trudności komunikacyjne w G20, zwiększające się w miarę rozrostu agendy szczytów i liczby uczestników, którym towarzyszą „zewnętrzne” trudności będące wynikiem postrzegania deliberacji w G20 jako pustosłowa, stanowią „bombę z opóźnionym zapłonem”, która w przypadku braku właściwej reakcji może wyrządzić grupie znaczne szkody.

Trzecim wymiarem budowania *governance* przez G20 jest **wyznaczanie kierunków działania**. Wyraża się w akceptacji przez uczestników grupy zasad, norm i wartości, które w deklaracjach końcowych, oświadczeniach i komunikatach przybierają postać wspólnie akceptowanych zaleceń, zakazów oraz pozwoleń. Wydaje się, że właśnie w tym wyraża się istota sterowania w obrębie złożonego systemu adaptacyjnego, którego centrum stanowi G20. Wymaga ono znalezienia konsensusu. Osiągnięcie porozumienia w grupie ułatwia wykształcenie pewnych praktyk postępowania zarówno przed szczytami, jak i w czasie ich trwania. W przygotowania do spotkań przywódców G20 i w ustalanie ich agendy zaangażowani są szerpowie, odpowiedni ministrowie i szefowie banków centralnych. Ponadto G20 bazuje na pracy grup roboczych, z których każda kierowana jest przez przedstawicieli dwóch państw. Jedno z nich zalicza się do państw rozwiniętych, drugie zaś do wschodzących lub rozwijających się. Inną regułą pozwalającą na zmniejszenie różnic zdań jest prawo gospodarza szczytu do zaproszenia pięciu gości, z tym że każdorazowo uwzględnia się w tym zakresie decyzje podejmowane wcześniej przez szerpów kierujących się zasadą równowagi geograficznej. Jak można sądzić, konsensus stanowi zasadę właściwego rządzenia w G20, będąc przy tym podstawą legitymizacji działań grupy i do pewnego stopnia antidotum na słabości, które grupa dwudziestu przejawia w wymiarze deliberacyjnym. Wyznaczanie kierunków działania jest skorelowane z wyznawanymi w G20 wartościami demokratycznymi. Ich ciągłe eksponowanie i podkreślanie może działać odstraszaюще wobec tych spośród uczestników grupy, którzy zbyt stanowczo dążą do realizacji własnych interesów kosztem pozostałych państw. Te ostatnie, posługując się „miękkim naciskiem”, a także praktyką *naming and shaming*, mogą niejednokrotnie uzyskać więcej niż poprzez nadmierne utwardzenie stanowiska. Warto też dodać, że szeroka perspektywa, którą przyjęła w działaniu G20 na podstawie takich zasad, jak: transparentność, monitoring, otwartość, rządy prawa, rozliczalność, wymiana informacji i wiedzy, jest lub może być atrakcyjna dla większości państw. Wciąż jednak pozostaje pytanie o stosunek do G20 reżimów niedemokratycznych utrzymujących się w państwach, takich jak

Wenezuela, Boliwia, Iran czy Korea Północna. Coraz więcej pytań budzi też umocowanie Rosji w G20 jako państwa relatywnie słabo rozwiniętego gospodarczo, rządzonego autorytarnie, a nade wszystko przejawiającego tendencje imperialne.

Funkcjonowanie G20 i wpływ na kształtowanie globalnego zarządzania należy też oceniać w zakresie **podejmowania decyzji**. Zasadnicze znaczenie ma tu zapewnienie wiarygodnych, zrozumiale sformułowanych, precyzyjnych zobowiązań kierowanych także do aktorów znajdujących się poza grupą. Praktyka kolejnych szczytów G20 pokazuje, że co do zasady liczba przyjmowanych zobowiązań wzrasta, choć zdarzają się wyjątki od tej reguły, ponieważ w Toronto przyjęto jedynie 61 zobowiązań wobec 128 w Pittsburghu i 153 w Seulu. Zazwyczaj zawarte są one w 13–14 obszarach problemowych, z czego najwięcej uwagi pod względem ilościowym i jakościowym poświęca się na makroekonomii, kwestiom finansowym, rozwojowi, handlowi oraz reformie międzynarodowych instytucji finansowych. Z kolei takie zagadnienia, jak terroryzm, korupcja, zmiany klimatu, energia, sprawy społeczno-ekonomiczne (np. tworzenie miejsc pracy, dostęp do edukacji, równouprawnienie), traktowane są marginalnie i zawierają dużo deklaracji bez pokrycia. G20 wciąż jest forum zajmującym się w pierwszej kolejności problematyką gospodarczą.

G20 wpływa na wyłanianie się globalnego zarządzania także poprzez **wykonawstwo decyzji**, które obejmuje zapewnienie zgodności z zestawem zobowiązań, odnośnie do których państwa G20 zawarły konsensus i efektywną ich implementację do krajowych porządków prawnych. Następuje to w różnym czasie, gdyż państwa, dążąc do osiągnięcia uzgodnionych celów, posługują się różnymi środkami i metodami. Pomiary poziomu realizacji zobowiązań przyjmowanych na szczytach grupy prowadzone w latach 2008–2011 wskazują na tendencję wzrostową. Statystyki nie oddają jednak prawdziwego stanu rzeczy, jako że duża część ustaleń dokonywanych na szczytach ma charakter raczej politycznych deklaracji niż faktycznych działań. Nierzadko też zobowiązania, które przyjmują na siebie państwa, są nierealistyczne, podjęte bez uwzględnienia wielu czynników. Dobrym tego przykładem są idealistyczne, „hiperoptymistyczne” oczekiwania w zakresie efektów programu „silnego, trwałego i zrównoważonego wzrostu”, wynikające z postanowień liderów G20 na szczycie w Toronto. Przyjmując go i przewidując rezultaty, przywódcy nie uwzględnili tak rudymenarnych czynników, jak: (1) konieczność zwiększania oszczędności przez USA; (2) gotowość państw europejskich do konsolidacji budżetów i przeprowadzenia trudnych, kosztownych społecznie reform strukturalnych; (3) przekonanie Chin do rewaluacji kursu wymiany swojej waluty; (4) zachęcenie gospodarek wschodzących do zwiększenia popytu wewnętrznego i rozwijania tam sieci bezpieczeństwa socjalnego. Pomimo rosnącej efektywności G20 znaczna część zobowiązań ma charakter myślenia życzeniowego, niemającego zbyt wiele wspólnego z rzeczywistością gospodarczą i polityczną. I takie myślenie ma jednak pewną wartość. Państwa grupy, zawieszając poprzeczkę wysoko, wyznaczają pewien standard, do którego zamierzają dążyć. Program „silnego, trwałego i zrównoważonego wzrostu”, nad którym prace zapoczątkowano przed

szczytem w Toronto, jest tu dobrym przykładem. Deliberację w tym zakresie kontynuowano w Seulu (2010), Cannes (2011) i na kolejnych szczytach grupy.

Ostatnim wymiarem G20 governance jest **rozwijanie globalnego zarządzania**. Właśnie tutaj najbardziej widoczny jest wpływ grupy na kreowanie zarządzania w dobie globalizacji. Przeprowadzone badania pozwalają stwierdzić, że zachodzi ono dzięki tworzeniu, rozwijaniu i ewolucji G20 jako rodzaju instytucji międzynarodowej, ale także rozbudowywaniu instytucji, z którymi grupa współpracuje. U podstaw wspomnianego rozwoju G20 znajduje się wykorzystywanie szczytów szefów rządów i państw, zwoływanie spotkań ministrów i urzędników niższej rangi, a także współpraca z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

Abstrahując w tym miejscu od samego modelu zarządzania lansowanego przez G20 i spoglądając na tę strukturę szerzej w toku badań zauważyłem, że rozbudowywanie agendy kolejnych szczytów przywódców, a także rosnąca liczba rozbieżnych interesów państw sprawiają, że grupa powinna w większym stopniu skoncentrować się na priorytetach. Usprawnienie działania G20 wymaga także zwiększenia poziomu jej instytucjonalizacji. Potrzeba ta wynika z coraz większej liczby spraw, które są przedmiotem deliberacji. Obecnie (tj. maj 2015) G20 działa jako globalny komitet sterujący, w którym gros pracy wykonują grupy robocze. Pomimo powoływania kolejnych grup i zespołów na każdym ze szczytów efekty ich działań pozostawiają wiele do życzenia. Jak można sądzić, znacznie skuteczniejsze, z punktu widzenia rozwijania G20 governance i kształtowania globalnego zarządzania, byłoby ustanowienie stałych komisji branżowych, dzięki którym praca byłaby lepiej dystrybuowana między poszczególne państwa. Ponadto warta rozważenia jest zmiana formuły przewodnictwa w G20. Obecnie państwo sprawujące prezydencję w G20 wspierane jest przez komitet sterujący, w którym współpracuje z państwem poprzednio przewodniczącym w grupie oraz państwem mającym objąć przewodnictwo. Rozwiązanie to przypomina instytucję „trojki” stanowiącej podstawę rotacyjnego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej. Tak ukształtowany model prezydencji w G20 sprawdzał się w latach 2008–2009 w związku ze stosunkowo nieznaczną liczbą kwestii poddawanych pod dyskusję. Jednakże rozwijanie agendy grupy doprowadziło do sytuacji, w której państwo sprawujące prezydencję ze względu na rosnącą liczbę zadań administracyjnych wymaga dodatkowego wsparcia. Stąd uzasadnione jest ustanowienie stałego sekretariatu G20, na wzór wysoce wyspecjalizowanego, a jednocześnie kompaktowego organu administracyjnego WTO. Stały sekretariat G20 powinien skupić się na wykonywaniu dwóch funkcji: (1) logistycznej – polegającej na koordynowaniu pracy w grupie dwudziestu, (2) doradczej – wyrażającej się dostarczaniem analiz i ekspertyz.

Na koniec można zapytać: co jeszcze może uczynić G20, aby w jak największym stopniu przyczynić się do kształtowania i „urealniania” globalnego zarządzania oraz co grupa ta powinna czynić, aby w przyszłości stać się nie tylko najważniejszym gospodarczo, ale także politycznie, centrum *global governance*? Wydaje się, że wbrew pogładowi Tomasza Kuhna przekonującego, że postęp wywoływany jest przez rewolucje, G20 powinna trzymać się z daleka od wszelkich

radykałizmów. Kluczowe kwestie dla przyszłości grupy obejmują: (1) zmniejszenie rozdźwięku między jej efektywnością a legitymizacją; (2) podzielenie się przez Zachód władzą z państwami wschodzącymi i rozwijającymi się; (3) optymalizację modelu zarządzania w kierunku koncentrowania się na priorytetach (jakość kosztem liczby rozpatrywanych obszarów problemowych); (4) wzmocnienie dialogu ze społeczeństwem obywatelskim; (5) opcjonalnie też wprowadzenie rotacyjnego uczestnictwa w grupie i zmianę formuły przewodnictwa w G20. Wydaje się, że przemyślane podejście do wyżej wskazanych zagadnień jest dla G20 dużą szansą. Ta planetarna, w zamyśle, agora spełnia wszelkie warunki ku temu, by stanowić w nieodległej przyszłości pomost między lokalnością a globalnością, między partykularyzmem państw a kolektywnym decydowaniem o dobrach publicznych. Tym samym G20 ma szansę stać się kluczowym elementem nadającym kształt globalnemu zarządzaniu.

Problematykę kształtowania się globalnego zarządzania, a także rolę odgrywaną w tym zakresie przez G20 i organizacje międzynarodowe uznałem za istotną z kilku powodów. Konieczne wydaje się poszukiwanie rozwiązań przyczyniających się do stabilizacji systemu międzynarodowego, na który negatywnie oddziałują szoki i kryzysy. Jesteśmy świadkami fundamentalnych zmian w systemie międzynarodowym, wśród których można wyróżnić: (1) rosnące znaczenie państw niezachodnich skupionych w ramach grupy BRICS (Brazylia, Rosja, Indie, Chiny, Republika Południowej Afryki), (2) zwiększającą się liczbę interakcji między państwami i ich obywatelami, wywołanych przez rewolucję w technologii komunikacyjnej, i pojawienie się cyberprzestrzeni; (3) wzrastającą podatność nawet najpotężniejszych państw i ich obywateli na transgraniczne zagrożenia wywoływane głównie przez terroryzm, choroby, niekorzystne dla człowieka zmiany klimatu; (4) rozwój globalnych sieci powiązań, które odgrywają zasadniczą rolę w tworzeniu, rozwijaniu, dyfuzji i implementacji rozmaitych norm, zasad i regulacji obejmujących coraz to nowe dziedziny, począwszy od nadzoru bankowego, a skończywszy na polityce ochrony zdrowia. G20 można traktować jako centrum (umiarkowanie) szybkiego reagowania na pojawiające się kwestie o znaczeniu istotnym dla społeczności międzynarodowej. Sądzę, że badania w wyżej wskazanym zakresie i próby poszukiwania optymalnych rozwiązań mają znaczną wartość aplikacyjną dla osób odpowiedzialnych za przygotowywanie, określanie i prowadzenie polityki zagranicznej.

Wyniki moich badań zaprezentowałem na następujących krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych:

- Tytuł referatu: **Od kontestacji do supremacji – cztery spojrzenia na G20**. Tytuł konferencji: Normy, wartości i instytucje we współczesnych stosunkach międzynarodowych, V Ogólnopolska Konwencja Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych. Organizator, miejsce i data: Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Koszarowa 3/21, Wrocław, 14-15 listopada 2014 roku, (konferencja krajowa).
- Tytuł referatu: **G8-G20-BRICS Engagement**. Tytuł konferencji: Strengthening Global Summitry: Accountability for Effectiveness and Legitimacy in the G8 and G20 Global Summit Governance. Organizator, miejsce i data: National Research University - Higher School of Economics (HSE), przy współudziale Munk School of Global Affairs (University of Toronto) i G20 Research Group, Moskwa, 20 Myasnitskaya str., 19 maja 2014 r., (konferencja międzynarodowa w j. angielskim).
- Tytuł referatu: **Role of the Market in Formation of Global Governance**. Tytuł konferencji: XV April International Academic Conference on Economic and Social Development Organizator, miejsce i data: National Research University - Higher School of Economics (HSE), the World Bank, the International Monetary Fund, 20 Myasnitskaya str., Moskwa, 1- 4. kwietnia 2014, (konferencja międzynarodowa w j. angielskim i rosyjskim).
- Tytuł referatu: **G8 i G20 jako komitety sterujące globalnym zarządzaniem energetycznym**. Tytuł konferencji: Europejski wymiar bezpieczeństwa energetycznego a ochrona środowiska. Organizator, miejsce i data: Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa, WNPiD UAM, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Szczeciński, Instytut Zachodni, ul. Mostowa 27, Poznań, 17 – 18 czerwca 2014, (konferencja krajowa).
- Tytuł referatu: **Reprezentacja i legitymacja Unii Europejskiej na forum G8 i G20**. Tytuł konferencji: Unia Europejska w multipolarnym systemie międzynarodowym: szanse i zagrożenia. Organizator, miejsce i data: Polska Akademia Nauk (Zakład Europeistyki) i Uczelnia Łazarskiego, Warszawa, 10 grudnia 2013, (konferencja krajowa).
- Tytuł referatu: **The Revolt Against the West? Asian Visions of Global Governance**. Tytuł konferencji: One International Relations or Many? Multiple Worlds, Multiple Crises, 8th Pan-European Conference on International Relations. Organizator, miejsce i data: The European International Studies Association (EISA) i Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 18-21.09.2013, (konferencja międzynarodowa w języku angielskim).

- Tytuł referatu: **Shadow of the Colossi: Asian Countries and a New Mode of Global Economic Governance**. Tytuł konferencji: Beyond the Ivory Tower: IR and the Real World. Organizator, miejsce i data: British International Studies Association Annual Conference, Birmingham, Wielka Brytania, 20-21.06.2013 r., (konferencja międzynarodowa w j. angielskim).
- Tytuł referatu: **Unia Europejska i Chiny na forum Światowej Organizacji Handlu – między współpracą a rywalizacją**. Tytuł konferencji: Europa XXI wieku: Europa i Unia Europejska wobec kryzysu. Rozwiązania i scenariusze na przyszłość. Organizator, miejsce i data: Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza Collegium Polonicum w Słubicach, 7-8 luty 2013 r., (konferencja międzynarodowa).
- Tytuł referatu: **Polityczne i prawne aspekty uczestnictwa Unii Europejskiej w Douhańskiej Rundzie Rokowań Handlowych WTO**. Tytuł konferencji: „Europa XXI wieku”. Integracja w dobie kryzysu. Organizator, miejsce i data: Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, Collegium Polonicum, Słubice, 3-4 lutego 2011 r., (konferencja międzynarodowa).

5. OMÓWIENIE POZOSTAŁYCH OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-BADAWCZYCH (ARTYSTYCZNYCH)

5.1. Pozostałe obszary zainteresowań naukowych i osiągnięcia w tym zakresie

Na pozostałe osiągnięcia naukowe, nie uwzględnione w punkcie 4, składają się 34 publikacje naukowe opublikowane w latach 2010-2015, w tym:

- jedna monografia (współautorstwo) w języku polskim;
- dziesięć artykułów w czasopismach naukowych, w tym jeden w języku angielskim;
- osiemnaście rozdziałów w pracach zbiorowych, w tym dwa w języku angielskim;
- cztery recenzje publikacji naukowych;
- jedna ekspertyza.

Poza tematyką wskazaną jako główne osiągnięcie badawcze w okresie po 2010 roku, moja praca naukowa dotyczyła przed wszystkim następujących obszarów badawczych:

- kształtowania się gospodarki światowej;
- przekształceń społeczno-ekonomicznych, instytucjonalnych i politycznych w Unii Europejskiej;
- ekonomicznych aspektów transportu morskiego oraz infrastruktury portowej;
- teorii stosunków międzynarodowych;
- bezpieczeństwa ekonomicznego ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego;
- wybranych aspektów stosunków międzynarodowych (m.in. takich procesów jak arabska wiosna)

W ramach analizowania kształtowania się gospodarki światowej, powiązanego także pośrednio z tematyką mojego głównego osiągnięcia naukowego, opublikowałem następujące prace:

- *Wpływ państw rozwiniętych na budowę instytucjonalnych podstaw gospodarki światowej*, „Gdańskie Studia Międzynarodowe” 2011, nr 1-2, ss. 42-64.
- *Korporacje transnarodowe i globalizacja: rozważania o genezie i ewolucji przedsiębiorstw wielonarodowych do 1929 roku*, „Studia Gdańskie”, Tom XXIX, ss. 317-339.

Wiele miejsca poświęciłem przekształceniom społeczno-ekonomicznym, instytucjonalnym i politycznym w Unii Europejskiej. Za godne uwagi uważam zwłaszcza prace:

- *Unia gospodarczo-walutowa: geneza, ewolucja, perspektywy rozwoju*, „Rocznik Integracji Europejskiej” 2012, Nr 6, ss. 233-258.
- *Stanowisko Wielkiej Brytanii wobec operacji wojskowych Unii Europejskiej w Afryce*, w: *Operacje wojskowe Unii Europejskiej w Afryce*, B. Przybylska-Maszner (red.), Poznań 2014, ss. 41-62.
- *Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej po Traktacie z Lizbony. Aspekty polityczne i Prawne, Polska* w: *Europie 1989-2014 25 lat po przemianach. Wybrane aspekty transformacji politycznych*, J. Knopek, M. Sikora-Gaca, D. Magierek (red.), Koszalin 2014, ss. 47-65.
- *Narodziny i rozprzestrzenianie się prekariatu w Europie*, w: *Umiędzynarodowienie polskiej polityki społecznej – aspekty globalne i europejskie*, M. Kubiak, K. Głębicka (red.), Gdańsk 2013, ss. 363-378.

- *O identyfikacji narodowej, integracji i tożsamości europejskiej w czasie kryzysu*, w: Menadry kultury europejskiej: idee, wartości, wizje przyszłości, K. Chruściński (red.), Wydawnictwo Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2013.
- *Sytuacja kobiet na europejskim rynku pracy*, „Przegląd Politologiczny” 2011, nr 2, ss. 149-165.
- *Prawne aspekty zakazu dyskryminacji na rynku pracy w Unii Europejskiej*, „Studia i Analizy Europejskie”, nr 7/2011, ss. 45-55.
- *Rynek pracy a Europejski Model Społeczny*, „Realia” 2011, Tom 4, Zeszyt 25, ss. 171-181.
- *Funkcjonowanie rynków pracy w Unii Europejskiej*, w: *Europejska polityka społeczna*, R. Gabryszak, D. Magierek (red.), Warszawa 2011, ss. 72-108.
- *Prawne aspekty regulacji rynku pracy w Unii Europejskiej*, w: *Europejska polityka społeczna*, R. Gabryszak, D. Magierek (red.), Warszawa 2011, ss. 109-140.
- *Wpływ organizacji pozarządowych na rozwój wolontariatu w Europie*, w: *Unia Europejska – perspektywy społeczno-ekonomiczne*, Punkt informacyjny Komisji Europejskiej Europe Direct, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, r. 2011, ss. 11- 42.

Od lat zajmuje się także rzadko podejmowaną w Polsce problematyką ekonomicznych aspektów transportu morskiego oraz infrastruktury portowej:

- *Obsługa transportowa handlu światowego*, w: *Systemy zarządzania w transporcie morskim*, H. Salmonowicz (red.), Szczecin 2013, ss. 99-117.
- *Handel i transport morski na świecie w latach 2006-2010 – tendencje przemian oraz perspektywy rozwoju*, w: *Transport morski w międzynarodowych procesach logistycznych*, H. Salmonowicz (red.), Szczecin 2012, ss. 267-289.
- *Prawne, organizacyjne i ekologiczne aspekty transportu morskiego w Unii Europejskiej* w: *Porty i żegluga morska na rynku transportowym Unii Europejskiej. Funkcjonowanie. Rozwój. Ekologia*, J. Salmonowicz (red.), Szczecin 2011, ss. 131-151.

Część moich publikacji (w tym także przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora) poświęcone jest w całości zagadnieniom z zakresu teorii stosunków międzynarodowych. Wśród nich można wskazać takie publikacje jak:

- *Konceptualizacja Zachodu w nauce o stosunkach międzynarodowych*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2012, nr 13, ss. 92-106.
- *Granice Zachodu w ujęciu angielskiej szkoły stosunków międzynarodowych*, w: *Wielo- i interdyscyplinarność nauki o stosunkach międzynarodowych*, A. Gałganek, E. Haliżak, M. Pietras (red.), Warszawa 2012, ss. 341-364.

Od 2011 roku poruszam też kwestie związane z bezpieczeństwem energetycznym:

- *Wybrane Aspekty bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej* (monografia napisana wspólnie z Remigiuszem Rosickim i Witoldem Ostantem), Difin, Warszawa 2013, s. 392. Mój udział szacuję na 35%.
- *Petropolityka i bezpieczeństwo energetyczne we współczesnym świecie*, „Przegląd Strategiczny” 2011, nr 2, ss. 311-333.
- *Bezpieczeństwo energetyczne na Bliskim Wschodzie - implikacje globalne*, „Realia” 2011, Tom 5, Zeszyt 26, ss. 115-124.

Starając się śledzić zmiany zachodzące w obszarze stosunków międzynarodowych staram się też publikować prace odnoszące się do najnowszych zjawisk, procesów, oddziaływań (co w znaczący sposób ułatwia działalność dydaktyczną i rozszerza perspektywę badawczą):

- *The Arab Awakening and Its Political Economy*, “Polish Political Science Yearbook”, Tom XLI r. 2012, str. 323-340.
- *Brazil: Another “BRIC” in the Wall?*, w: *Gospodarcze problemy Ameryki Łacińskiej*, M. Drgas, J. Knopek (red.), Toruń 2012, ss. 194-220.
- *The Economics of the Arab Spring*, w: *The Arab Spring*, B. Przybylska-Maszner (red.), Poznań 2011, ss. 9-23.
- *Współczesne scenariusze ładu międzynarodowego*, w: *Bezpieczeństwo. Polska i świat*, H. Lisiak, D. Bartkowiak, A. Kołacz (red.), Poznań 2011, ss. 218-225.

Prowadząc badania w latach 2010-2015 wziąłem udział w licznych konferencjach naukowych (łącznie 20, w tym 8 międzynarodowych), z czego 3 odbyły się poza granicami Polski tj. w Wielkiej Brytanii i Rosji. Miałem też możliwość uczestniczenia w prezentacji australijskiej prezydencji w G20, które odbyło się w maju 2014 r. (przed szczytem G20 w Brisbane) w australijskiej ambasadzie w Moskwie. Gospodarzem spotkania był ambasador Paul Myler. Szczegółowy wykaz aktywności konferencyjnej zamieściłem w dołączonym *Wykazie opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych oraz informacji o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki*, oznaczonym jako załącznik nr 4.

5.2. Projekty i granty

- w obszarze projektów i grantów moim największym dotychczasowym osiągnięciem jest udział w pierwszej edycji programu grantowego Narodowego Centrum Nauki (NCN) i uzyskanie grantu SONATA na realizację badań „*G20 i triada instytucjonalna w systemie global governance*” (UMO-2011/01/D/HS5/02220). Badania grantowe prowadziłem jednoosobowo będąc kierownikiem i wykonawcą grantu w okresie od 8.12.2011 r. do 7.12.2014 roku.

Najważniejsze efekty realizacji grantu:

Dzięki środkom grantowym przeprowadziłem badania, dzięki którym: (1) opublikowałem monografię poświęconę G20 i globalnemu zarządzaniu, tj. „*From Washington to St. Petersburg. Development of the G20 as a New Centre of Global Governance*”, „*Agora Interesów. G20 i kształtowanie się globalnego zarządzania*”, „*Instytucje międzynarodowe w dobie globalnego zarządzania*”; (2) zamieściłem artykuły w cenionych czasopismach naukowych, takich jak: „Przegląd Zachodni”, „Rocznik Integracji Europejskiej”, „Sprawy Międzynarodowe”; „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, „Wrocławskie Studia Politologiczne”, „Polish Political Science Yearbook”, „Studia Polityczne”, „International Relations and Diplomacy”; (3) publikowałem w pracach zbiorowych; (4) prezentowałem referaty na konferencjach międzynarodowych; (5) zacząłem pełnić funkcję recenzenta m.in. w wydawnictwie Ashgate oraz w czasopiśmie „Journal of International Relations and Development”, zaliczanym przez MNiSW do grupy A (impact factor 0.561), wydawanym przez Palgrave Macmillan (6) rozpocząłem współpracę naukową z G20 Research Group - międzynarodową siecią badawczą działającą w oparciu o zasoby Uniwersytetu Toronto.

- Od 2015 roku jestem członkiem zespołu badawczego, istniejącego od 2013 roku w Instytucie Historii i Politologii Akademii Pomorskiej w Słupsku. Kierownikiem zespołu jest dr hab., prof. AP Zenon Romanow, Dyrektor Instytutu Historii i Politologii. Zespół zajmuje się badaniami podstawowymi w zakresie problemów społecznych i narodowościowych w Europie Środkowo-Wschodniej w XX i XXI wieku. W jego skład wchodzi przedstawiciele nauk społecznych (nauki polityczne) oraz humanistycznych (historia).

- Od września 2013 do lutego 2015 kierowałem autorskim projektem „The European Union and the BRICS: Complex Relations in the Era of Global Governance”. W projekcie uczestniczyli politolodzy w kilku państwach, tj.

Prof. Maria Raquel Freire (University of Coimbra, Portugalia);

Prof. Johannes Dragsbaek Schmidt (Aalborg University, Dania);

Dr Marina Larionova, (National Research University Higher School of Economics in Moscow, Rosja);

Dr Niall Duggan (University College Cork, Irlandia);

Dr Marco António Martins (University of Evora, Portugalia);

Dr Sotiris Petropoulos (University of the Peloponnese, Grecja);

Andrey Shelepov, (National Research University Higher School of Economics in Moscow, Rosja);

Aukje van Loon (University of Bochum, Niemcy);

Mireia Paulo (University of Bochum, Niemcy).

Najważniejsze efekty realizacji projektu:

Wymiernym efektem realizacji projektu było przygotowanie monografii wieloautorskiej pod moją redakcją pt. „*The European Union and the BRICS: Complex Relations in the Era of Global Governance*”, M. Rewizorski (eds.), Heidelberg: Springer 2015, ISBN: 978-3-319-19098-3 (w druku).

- ponadto jestem jednym z autorów zewnętrznych współpracujących przy realizacji grantu NCN w ramach programu OPUS pt. „Unia Europejska wobec procesów transformacyjnych w Egipcie”, którego kierownikiem jest Prof. UAM dr hab. Radosław Fiedler.

5.3. Aktywność dydaktyczna

Od 2011 roku prowadzę zajęcia dydaktyczne w Instytucie Historii i Politologii Akademii Pomorskiej w Słupsku, na kierunku politologia. Pracuję tam w charakterze adiunkta. Ponadto w latach 2008-2014 prowadziłem zajęcia w Instytucie Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych Politechniki Koszalińskiej (obecnie Wydział Humanistyczny) na kierunku europeistyka. Dotychczas

wypromowałem 27 licencjatów w ramach kierunku europeistyka (lata 2012-2013). Wśród wykładanych przeze mnie przedmiotów znalazł się m.in.: międzynarodowe stosunki gospodarcze, prawo Unii Europejskiej, teoria polityki zagranicznej, instytucje i procesy decyzyjne w Unii Europejskiej. Ważnym doświadczeniem jest dla mnie także prowadzenie zajęć dla słuchaczy tzw. uniwersytetu trzeciego wieku. Zbierając doświadczenia w zakresie aktywności dydaktycznej we wrześniu 2013 roku prowadziłem zajęcia w języku angielskim w Instytucie Politologii i Zarządzania Uniwersytetu w Tallinie (Institute of Political Science and Governance, Tallinn University), dzięki przyznaniu mi stypendium w ramach programu Erasmus.

5.4. Aktywność organizacyjna

W tym zakresie chciałbym wskazać na utworzenie przeze mnie komórki organizującej pracę w zakresie programu Erasmus w Instytucie Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych Politechniki Koszalińskiej i koordynację wymian studenckich w latach 2008-2014. Do moich obowiązków należało: nawiązywanie kontaktów i przygotowywanie umów w zakresie wymiany pracowników naukowych i studentów z uczelniami zagranicznymi (min. z Francji i Estonii), opieka nad studentami wyjeżdżającymi na praktyki, prowadzenie administracji. Co więcej przez 3. lata pracowałem jako członek komisji rekrutacyjnej na kierunek europeistyka, w tym także jako sekretarz komisji rekrutacyjnej. W Akademii Pomorskiej w Słupsku, gdzie obecnie pracuję, pełnię funkcję opiekuna naukowego studentów trzeciego roku politologii. Jestem zaangażowany w działalność krajowych i międzynarodowych towarzystw naukowych, będąc członkiem: Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych (od 2013 r.), Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych (od 2011 roku, w tym jako członek komisji rewizyjnej oddziału poznańskiego do 2018 roku), Brytyjskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych (British International Studies Association – BISA, od 2012 r.), oraz Europejskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych (European International Studies Association – EISA, od 2013 r.). Ponadto jestem członkiem komitetu redakcyjnego amerykańskiego czasopisma z zakresu politologii i stosunków międzynarodowych „International Relations and Diplomacy” (ISBN: 2328-2134). Moje zainteresowania globalnym zarządzaniem i działalnością G7/8/20 rozwijam też dzięki współpracy z G20 Research Group (<http://www.g20.utoronto.ca/>), międzynarodowej sieci badawczej działającej w oparciu o zasoby Uniwersytetu Toronto. Mam na swoim koncie autorstwo ekspertyzy wiążącej problematykę G20 i Polski pt. „The Political Playground: The G20 St. Petersburg Summit in the Polish Media”, (materiał dostępny pod adresem <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/140715-rewizorski.html>). W okresie 2010-2015 zebrałem też doświadczenia jako recenzent publikacji w wydawnictwach oraz czasopismach międzynarodowych i krajowych. W latach 2013-2014 dwukrotnie recenzowałem książki wydawane przez Ashgate. Recenzowałem także dla czasopisma „Journal of International Relations and

Development”, zaliczanego przez MNiSW do grupy A (impact factor 0.561), wydawanego przez Palgrave Macmillan. Polskimi pismami, w których recenzowałem artykuły są: „Przegląd Zachodni”, „Stosunki Międzynarodowe – International Relations”, „Rocznik Integracji Europejskiej”. „Refleksje”. Pisma te zaliczane są one przez MNiSW do grupy B.

5.5. Popularyzacja nauki

Wyniki moich badań sukcesywnie udostępniam za pośrednictwem internetowego portalu akademickiego Academia.edu. W ciągu zaledwie kilku lat moje publikacje czytało lub pobierało około 18 tys. osób czego odzwierciedleniem jest rosnąca liczba cytowań. Aktualnie (maj 2015 r.) stronę śledzi 349 osób, a dużo część z nich to uczeni spoza Polski. Najwięcej badaczy pochodzi z USA, Wielkiej Brytanii, Kanady, Rosji, Niemiec, Irlandii, Belgii ale także z Indii, Chin, Malesji, Tajlandii i Laosu. Część moich publikacji znajduje się też w repozytorium AMUR, należącym do UAM w Poznaniu. Warto też dodać, że coraz więcej moich prac jest zamieszczana w sylabusach do przedmiotów wykładanych na kierunkach politologia, europeistyka i stosunki międzynarodowe prowadzone na m.in. takich uczelniach jak Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika i Uniwersytet Wrocławski. Współpracuję też w charakterze eksperta z politologicznymi portalami internetowymi Nowa Politologia oraz UniaEuropejska.org oraz z Polskim Radiem, oddziałami w Słupsku i Koszalinie. Część wykładów oraz rozmów ze mną dostępna jest na portalu Youtube. Moja działalność naukowa i popularyzatorska była kilkakrotnie doceniana. W 2012 r. otrzymałem nagrodę indywidualną II stopnia Rektora Politechniki Koszalińskiej za uzyskanie stopnia naukowego doktora. W 2013 i 2014 r. otrzymywałem nagrodę indywidualną II stopnia Rektora Politechniki Koszalińskiej za dorobek naukowy w 2012 i 2013 roku.

